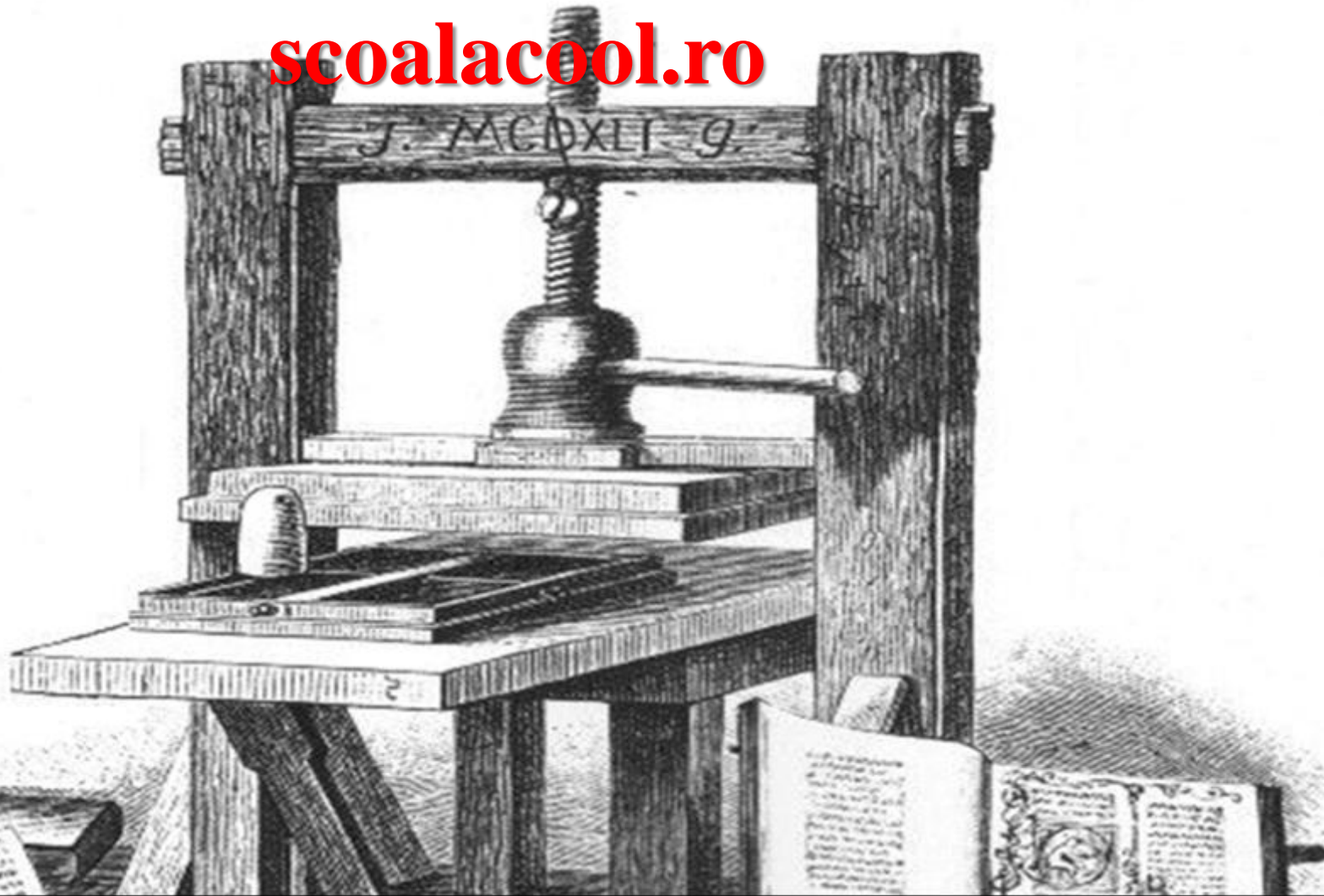

scoalacool.ro

STUDIU DE CAZ: CRONICARI, CĂRTURARI ȘI CARTEA ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC

Cronicari și cărturari **umaniști** români

În Evul Mediu românesc, limbile de cult religios și de cultură nu au coincis cu limba populară.

În Transilvania, a fost utilizată în special limba latină, în vreme ce în Țara Românească și Moldova, au fost folosite limba slavonă și limba română scrisă cu caractere chirilice.

29-30 iunie 1521 - *Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung către judele Brașovului Hanăș Begner*: redactarea celui mai vechi document scris în limba română (păstrat până în prezent).

Printre cei mai însemnați reprezentanți ai Umanismului s-au numărat următorii:

I. În Transilvania: Nicolaus Olahus (*Hungaria; Attila*), Johannes Honterus (*Cărticica de reformă pentru Brașov și Țara Bârsei; Regulamentul bisericesc al tuturor germanilor din Transilvania*) și Gaspar Heltai (*Cronica faptelor trecute ale Ungariei*).

II. În Moldova: Grigore Ureche (*Letopisețul Țării Moldovei*), Miron Costin (*Letopisețul Țării Moldovei; De neamul moldovenilor*), Ion Neculce (*Letopisețul Țării Moldovei*) și Dimitrie Cantemir (*Descrierea Moldovei; Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor*).

III. În Țara Românească: Neagoe Basarab (*Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*), Radu Popescu (*Istoriile domnilor Țării Românești: 1290-1728*) și stolnicul Constantin Cantacuzino (*Istoria Țării Rumânești dintru început*).

Handwritten text in Church Slavonic script, likely a religious or administrative document. The text is densely packed and written in a cursive style characteristic of the period. It contains numerous words and phrases, some of which are difficult to decipher due to the script and fading. The text appears to be a collection of names, titles, or a list of items, possibly related to a church or a specific community. The script is a form of Church Slavonic, which was used in the Balkans and parts of Eastern Europe during the 15th and 16th centuries. The document is identified as the 'Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung (1521)'.

472.

Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung (1521)

Nicolaus Olahus

Johannes Honterus

Gaspar Heltai

Grigore Ureche

Miron Costin

Ion Neculce

Dimitrie Cantemir

Neagoe Basarab

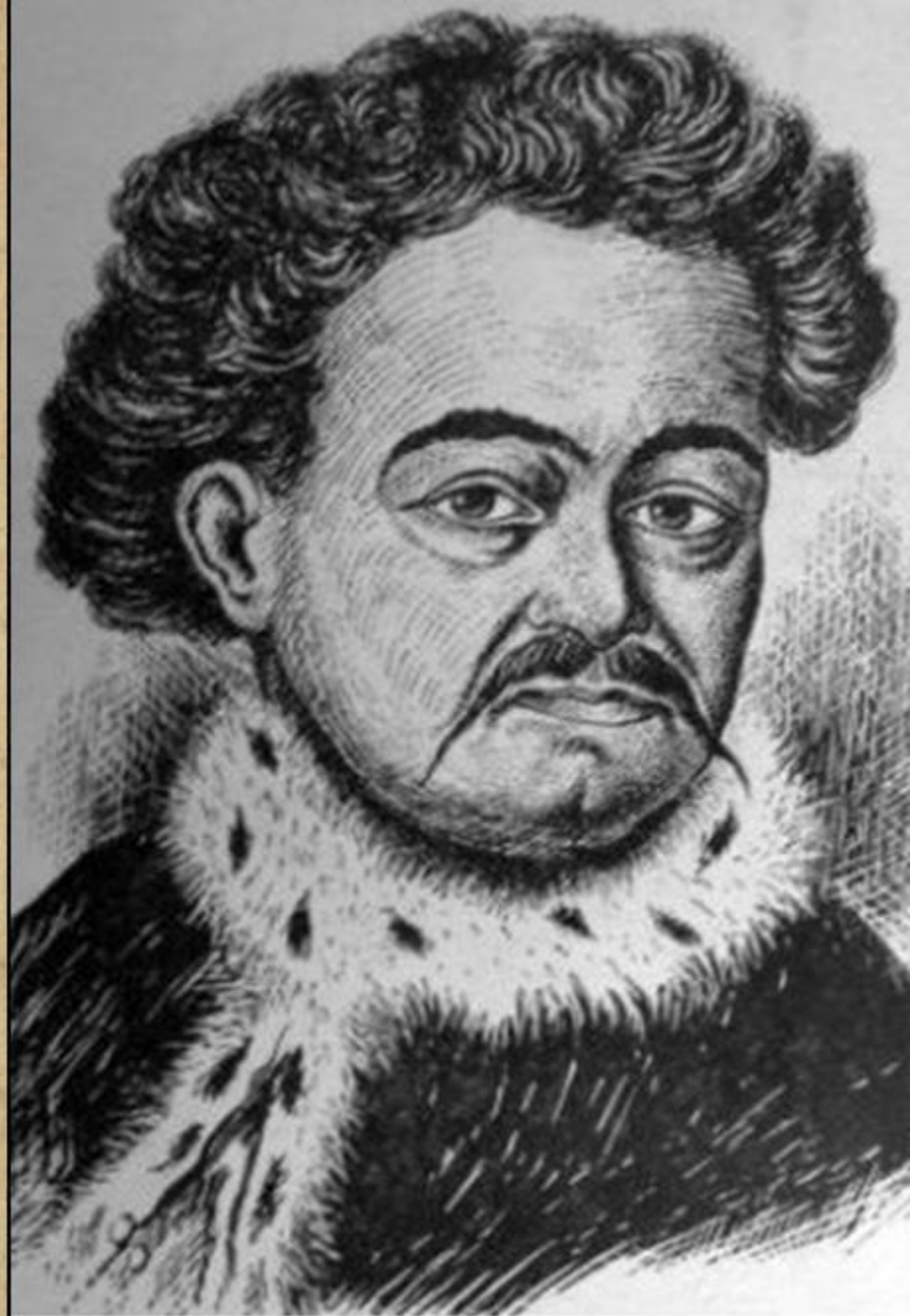
ПАРТЕА А ДОА

Інвъцѣхріле азї Neagoe Basarab,
Domnъ Църїї Рѣшїнещї каре а ін-
въцат пре фіха съѣ Teodocіe, ашіжде-
раа шї пре ацї каре вор фі ін хрѣта
азї de Dъmnezeѣ хшї інкоронацї
domnї шї бірхїторї църїї ачещїа пен-
трѣ мхате шї богате азкрѣрї, каре сїнт
domnїлор фолосїтоаре de сѣффлет шї
вреднїче de чїнстѣа шї похвала dom-
nїeї. Ашіждераа шї пре тоцї воїерїї
сѣї, пре чеї марї шї пре чеї шїчї
каре се інчене пентрѣ чїнстѣа
Ікоанелор.

Фѣха-меѣ Teodocіe, шї воѣ чїнстїцїлор шї дѣл-
чїлор mei domnї, каре ве'цї фі ін хрѣта поастрѣ,
domnї шї бірхїторї църїї ачещїа. Ашіждераа шї
дѣлїавоастрѣ рѣбїцїї mei воїерї аша вѣ інвъц. ін-
тѣ сѣ чїнстїцї чїнстїтеле шї сфїнтеле Ікоане, пен-
трѣ кѣ Ікоанеле кѣ адеврѣат сїнт семнѣа шї кїнѣа
Domnъазї пострѣ Ісус Хрїстос шї печетѣа азї. De-
цї de ва рѣбї ошѣа кїнѣа Dъmnezeазї пострѣ, шї
ва чїнстї семнѣа шї печетѣа азї кѣ тоатѣ ініна, шї
Dъmnezeѣ інкѣ ва рѣбї сѣффлетѣа азї, шї кѣ тоатѣ
їніна сѣ ва індѣацї de Domnъа пострѣ. О рѣбїтѣа
меѣ фіѣ! кїт ecte de бїне а азкї ошѣа tot кѣ Dъm-
nezeѣ, шї а петрече кѣ дїнсѣа, шї а фі кѣ еа інвечї!
O Doamne еѣ ровѣа тѣѣ! шї фіха ровѣеї

RADU POPESCU

HISTORIILE
DOMNILOR
ȚĂRII
ROMINEȘTI

Constantin Cantacuzino

Cartea în spațiul românesc

1508 - la Mănăstirea Dealu, domnul muntean Radu cel Mare (1495-1508) a adus prima tiparniță din Țările Române, călugărul Macarie fiind cel care a tipărit prima carte, *Liturghierul* (în limba slavonă).

1544 - la Sibiu, a fost tipărită prima carte în limba română, *Catehismul românesc*.

1551-1553 - la Sibiu, Filip Moldoveanul a tipărit *Tetraevangheliarul slavo-român*, prima carte bilingvă tipărită și în română, totodată cea mai veche tipăritură în limba autohtonă.

1557-1582 - la Brașov, diaconul Coresi a tipărit circa 40 de lucrări religioase, în limbile slavonă și română (*Apostol*; *Octoih*; *Psaltirea slavo-română*; *Evanghelia cu învățătură* sau *Cazania*).

1562 - la Cotnari, domnul Ioan Iacob Heraclid (Despot-Vodă: 1561-1563) a înființat Colegiul Latin.

1582 - Șerban, fiul diaconului Coresi, a tipărit *Palia de la Orăștie*, prima traducere în limba română a unei părți din *Vechiul Testament*.

Tipar cu litere mobile

Radu cel Mare

Călugărul Macarie

Coresi

Statuia lui Coresi (Braşov)

Cartea în spațiul românesc

A doua jumătate a secolului al XVI-lea - în Transilvania, s-au remarcat școlile orășenești de la Brașov, Cluj-Napoca (1581: Universitatea) și Alba Iulia (1622: Colegiul Academic; 1662: s-a mutat la Aiud).

1643 - la Mănăstirea „*Trei Ierarhi*” din Iași, s-a înființat prima tipografie din Moldova, prima carte tipărită fiind *Cartea Românească de învățătură* sau *Cazania lui Varlaam*.

1648 - la Alba Iulia, s-a publicat *Noul Testament*, prima traducere integrală în limba română.

1651-1683 - Dosoftei Barilă, mitropolitul Moldovei, a tipărit *Psaltirea în versuri*, *Psaltirea slavo-română* și *Viata și petrecerea sfinților*.

1688 - sub patronajul domnului muntean Șerban Cantacuzino, *Biblia* a fost tradusă pentru prima dată în limba română (*Biblia de la București*).

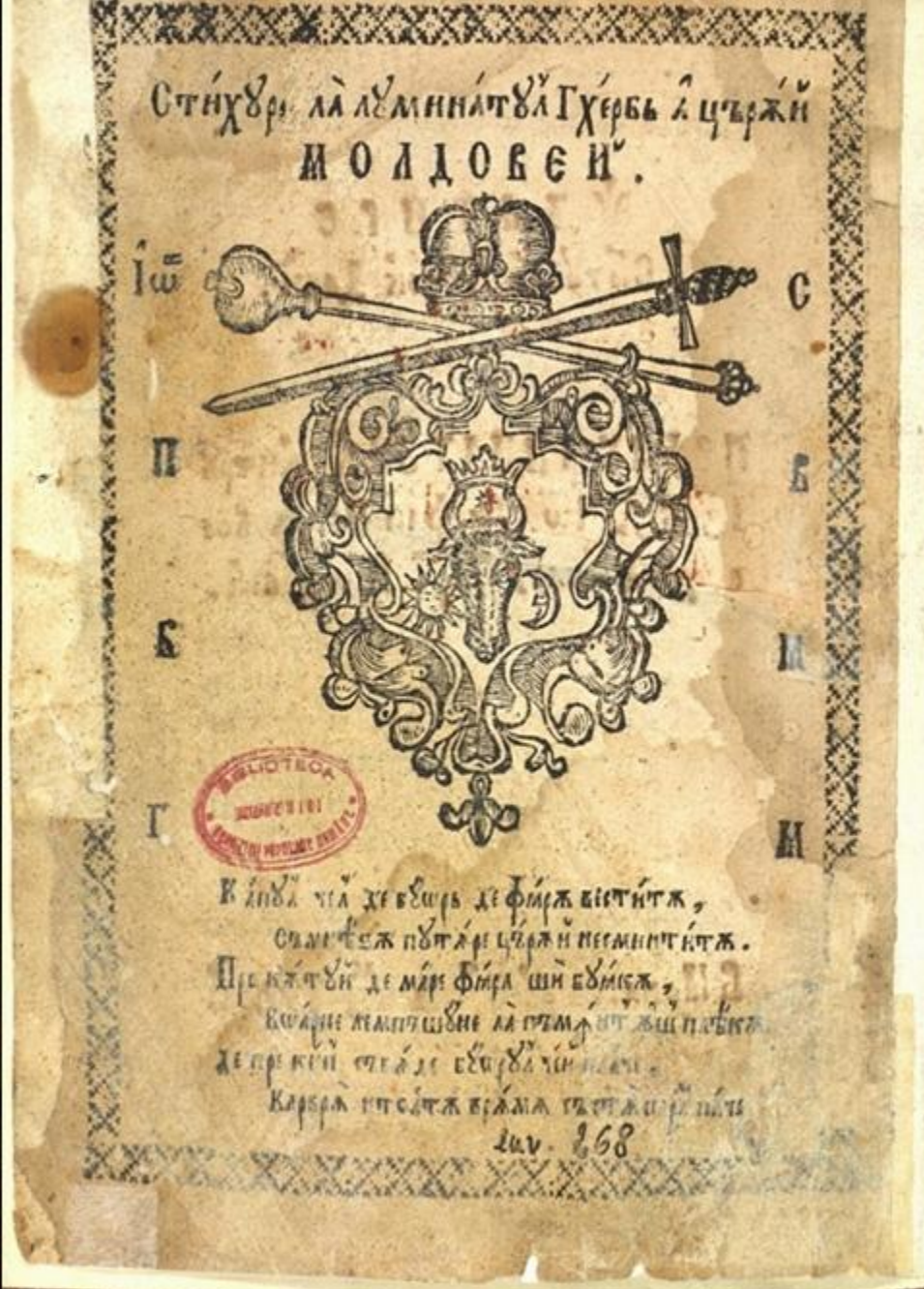
1694 - la București, domnul Constantin Brâncoveanu, a fondat Academia domnească.

1707 - la Iași, la inițiativa domnului Antioh Cantemir (1696-1700; 1705-1707), a fost creată Academia domnească.

Pagină din *Cartea Românească de învățătură sau Cazania lui Varlaam* (1643)

Pagină din *Noul Testament* (1648)

Mitropolitul Dosoftei Barilă

Pagină din Psaltirea în versuri (1651)

Antioh Cantemir

Academia domnească de la Iași (secolul al XVIII-lea)

BIBLIOGRAFIE

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
7. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
8. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
9. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
10. Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, Editura Paul Editions, București, 2021.
11. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

